

CULTUURCIRCUIT

In het licht van de toverlantaarn

door Irene Verhiel

Natuurlijk zijn er allerlei schaatsers en valt er de nodige sneeuw, maar je ziet ook rupsen die veranderen in vlinders en zelfs een schaatsende eland. Van alles komt voorbij in het dromerige winterlandschap van de voorstelling *Lichtbende Extra Koel*, die komend weekend doorlopend te zien is in de Sittardse Stadsschouwburg, in het kader van het festijn Wëntjerdrum. Met als basistechniek ouderwetse toverlantaarns.

Makers zijn de kunstenaars Marie Raemakers en Rob Logister en musicus/componist Axel Schapert. Samen vormen ze sinds 2007 Lichtbende. Raemakers en Logister, afkomstig uit Gronsveld en Landgraaf, studeerden begin jaren tachtig aan de Maastrichtse Stadsacademie en verhuisden daarna naar Amsterdam. „Daar kregen we op een gegeven moment de vraag een kerstspel te maken voor een buurtcentrum”, vertelt Marie Raemakers. „Bij kerst kom je al gauw op licht en donker, een schaduwspel. We werkten in die tijd al veel met de overheadprojector, dat was echt ons ding. We knutselden ook geregeld met kinderen in ons atelier en samen maakten we op die manier een soort van levende prentenboeken. Toen we zagen hoe magisch die kinderen dat kerstspel vonden, besloten we het iets groter aan te pakken.”

Via via kwamen ze zo ook in contact met Ida Lohman. „Zij had zich de toverlantaarn helemaal eigen gemaakt. Ze had het stof afgeblazen van dat apparaat dat wetenschapper Christiaan Huygens in 1659 uitgevonden had. Zelf zag hij het ding maar als 'spielerei' en wilde er liever niet zijn naam aan verbinden, maar toch was zijn toverlantaarn de allereerste projector. Ida overleed in 2007 aan kanker. Wij hebben haar beloofd haar werk voort te zetten.”

In *Lichtbende Extra Koel* werken ze met toverlantaarns, aangevuld met nieuwerwetse projectoren. „We hebben kleine, handzame exemplaren van die lantaarns. Het is een Japanse techniek, die we nog samen met Ida hebben uitgewerkt.”

Vroeger gebruikte men glazen plaatjes met daarop een afbeelding die stuk voor stuk in de lantaarn

Beeld uit de lichtvoorstelling 'Lichtbende Extra Koel'.

foto Lichtbende

werden geschoven. „Daar werd dan een verhaal bij verteld, het was een soort diashow, een prentenboek.”

Het kunstenaarsduo stopt allerlei alledaagse voorwerpen en materialen in hun toverlantaarns, van pijpenragers tot veiligheidsspelden, kleefpapier en knopen. „De figuurtjes zijn vaak maar enkele centimeters groot en het is voor ons ook een verrassing hoe ze er dan op een groot scherm uitzien. Door te experimenteren met allerlei materialen ontdekken we steeds nieuwe dingen. Onze eland schaatst bijvoorbeeld op twee veiligheidsspelden. Op dit moment pieker ik nog over sneeuw. Als je twee vellen papier met daarin gaatjes over elkaar heen legt en die in de lamp houdt, krijg je mooie, zachte lichtjes. Met

een beetje fantasie wordt het sneeuw.”

En dan moet het ook nog allemaal kunnen bewegen. „Rob heeft zich helemaal uitgeleefd op zijn mecano-doods en mooie constructies gemaakt. allerlei dingen zijn voorzien van motortjes. Zo hebben we ook een vogeltje, van een plastic flesje, waar dus licht doorheen schijnt. Het kan nu zijn vleugeltjes laten flapperen en de pootjes optillen.”

Op die manier maken de kunstenaars een spel met lichtfiguren. „Dit winterlandschap is een schermvullend tafereel, mechanisch aangedreven”, vult Rob Logister aan. „Er is continu beweging, zodat het droomlandschap voortdurend verandert. Heel belangrijk is ook de muziek, die je

door de emoties leidt. Beeldende kunst, muziek en theater vloeien als het ware samen in een belevenis, die nog het meest in de buurt komt van pre-cinema.”

En Marie Raemakers: „Alles wat je in de toverlantaarn stopt, wordt heel groot. Dat is zo mooi. Het is zo'n gevoel van vroeger, toen je bij de burens naar de televisie ging kijken, met de hele straat, omdat zij de enige waren die een tv-toestel hadden. Daar zat je dan met z'n allen naar iets als de Rudi Carrell-show te kijken. Die magische sfeer willen we oproepen.”

Lichtbende extra koel, 20 t/m 22 december in Stadsschouwburg Sittard, vr 20.00 uur, za en zo 12.00, 12.30, 13.00, 13.30, 16.00 en 16.30 uur.

Workshops

Lichtbende Extra Koel nodigt uit tot zelf knutselen. Lichtbende geeft dit weekend twee workshops, waarin kinderen van 4 t/m 12 jaar kunnen kennismaken met deze projectietechniek. Marie Raemakers: „Ze mogen zelf iets maken en dat in de toverlantaarns stoppen. Het is altijd weer mooi, die verwonderde blikken als hun werkje levensgroot op het scherm verschijnt.”

Workshops zijn zaterdag en zondag van 14.00-15.45 uur. Aanmelden: uitbalie@sssg.nl